

Stredná odborná škola podnikania, Sasinkova 45, 01001 Žilina

Plán práce koordinátora sociálno-patologických javov
na školský rok 2023/2024

Vypracovala: Mgr. Helena Bohovičová
koordinátor sociálno-patologických
javov

Schválila: Mgr. Mária Patylová
riaditeľka školy

Súčasťou prevencie sociálno-patologických javov sú:

A) Prevencia drogových závislostí

Vychádza z článku 33 Dohovoru o právach dieťaťa a Európskej protidrogovej stratégie, Národného programu boja proti drogám, Stratégie prevencie kriminality v SR, Národného programu podpory zdravia, Národného programu pre problémy s alkoholom, riadi sa pokynmi MŠ VVaŠ SR: Sprievodca školským rokom 2023/2024.

V rámci plnenia Národného programu boja proti drogám zaoberať sa problematikou drogovej závislosti i inými druhmi závislosti. Poskytnúť alebo privolať pomoc, ak žiak o ňu požiadá, alebo je zrejmé, že ju potrebuje. Orientovať sa na prevenciu. Rešpektovať práva žiaka v Deklarácii práv dieťaťa.

B) Prevencia kriminality, delikvencie, šikanovania a kyberšikanovania

Vychádza sa zo Stratégie prevencie kriminality v SR a zo Smernice Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach

Táto smernica upravuje základné znaky, formy a prejavy šikanovania detí a žiakov (ďalej len „žiak“), možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia podľa § 144 ods. 1 písm. o) a § 153 ods. 1 zákona a na práva žiaka podľa § 144 ods. 1 písm. i) a k) zákona

Aktualizované a doplnené pokynmi MŠ SR: Sprievodca školským rokom 2023/2024

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

- Akčný plán riešenia šikanovania v školách a školských zariadeniach na roky 2022 – 2023 --
- Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore
- Národná stratégia kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 – 2025, opatrenie 4.2.3 a 4.6.3 - -
- Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021-2028, opatrenie 8.1.4 a 8.1.5
- Zákon 236/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa Trestný zákon SR. Na jeho základe pribudol do Trestného zákona nový trestný čin nebezpečného elektronického obťažovania, a to s účinnosťou od 1. júla 2021

Základným preventívnym opatrením našej školy je princíp **„Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!“** Zapájať sa do projektu Slovenského výboru UNICEF pod názvom Škola priateľská deťom – www.unicef.sk. „Škola bez nenávisťi“ – uplatňovať prevenciu šikanovania, kyberšikanovania a nenávisťných prejavov v SŠ.

Prevencia radikalizmu a extrémizmu aktualizované a doplnené pokynmi MŠ SR: Sprievodca školským rokom 2023/2024

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

- Trestný zákon SR, 12. hlava, § 421 – § 425)
 - Prevencia kriminality|Koncepcia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024 – nadväzuje na Koncepciu boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019
- Realizovať prevenciu radikalizmu a extrémizmu vo výchovno-vzdelávacom procese.

C) Prevencia obchodovania s ľuďmi

Súvisiace právne predpisy Trestný zákon SR (zákon č. 300/2005 Z. z., 2. hlava, konkrétne § 179) 37 Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 –2023 (príklady dobrej praxe na str. 12 – 18).

- Výskum v oblasti prevencie, CVTI SR – záverečné správy z výskumov v oblasti prevencie

Priority/odporúčania

- a. Zvýšiť informovanosť a osvetu v školách v oblasti najčastejších prejavov obchodovania s deťmi: sexuálne vykorisťovanie, pracovné vykorisťovanie, nútené žobranie, nútené sobáše.
- b. Realizovať preventívne aktivity s vyškolenými OZ v zariadení poradenstva a prevencie v danej oblasti.
- c. Oboznamovať žiakov o linkách pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi.

D) Propagácia zdravého životného štýlu

Vychádza z pokynov MŠVVaŠ SR: Sprievodca školským rokom 2023/2024, v škole propagujeme symbiózu zdravia, športu a prírody

Hlavné úlohy koordinátora prevencie sociálno-patologických javov na školský rok 2023/2024

- Plán práce koordinátora prevencie sociálno-patologických javov je vypracovaný v súlade s požiadavkami a usmerneniami platných koncepcií a stratégií.
- ### **Súvisiace právne predpisy/dokumenty**
- Národná protidrogová stratégia SR na obdobie rokov 2021 – 2025,
 - Smernica Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach (ďalej len „smernica“)
 - Akčný plán riešenia šikanovania v školách a školských zariadeniach na roky 2022 – 2023
 - Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore
 - Národná stratégia kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 – 2025, opatrenie 4.2.3 a 4.6.3
 - Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021-2028, opatrenie 8.1.4 a 8.1.5
 - Zákon 236/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa Trestný zákon SR. Na jeho základe pribudol do Trestného zákona nový trestný čin nebezpečného elektronického obťažovania, a to s účinnosťou od 1. júla 2021
 - Na základe podkladov zo Sprievodcu školským rokom 2023/2024 doplnené právnymi predpismi a dokumentami:
 - Akčný plán k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2022-2023
 - Národná stratégia kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 – 2025, opatrenie 4.2.3 a 4.6.3
 - Akčný plán realizácie Národnej stratégie kybernetickej bezpečnosti
 - Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023,
 - Prevencia obchodovania s ľuďmi Súvisiace právne predpisy Trestný zákon SR (zákon č. 300/2005 Z. z., 2. hlava, konkrétne § 179)
 - Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike do roku 2024,
 - Národný program prevencie HIV/AIDS v SR na roky 2017 -2020,
 - Národná stratégia na ochranu detí pred násilím,
 - Dohovor o právach dieťaťa,
 - Listina ľudských práv,
 - a tiež vychádza z Národného štátneho vzdelávacieho programu, Školského vzdelávacieho programu, riadi sa pokynmi MŠVVaŠ SR: Sprievodca školským rokom 2023/2024, plánom práce školy na rok 2023/2024, vnútorným školským poriadkom

pre žiakov a vychádza z výsledkov analýzy prevencie sociálno-patologických javov v minulom školskom roku.

Prevencia sociálno-patologických javov je jednou z hlavných výchovných priorít školy.

Hlavným cieľom prevencie rizikového správania v školskom prostredí je dosiahnuť, aby mal mladý človek na úrovni primeranej svojmu veku vedomé úsilie uprednostňovať nerizikové správanie a zdravie neohrozujúci spôsob života.

Podstatou prevencie v školskom prostredí je tak pôsobiť na deti a žiakov, aby získali **základné predpoklady pre:**

- pozitívny postoj k zdraviu neohrozujúcemu životnému štýlu
- negatívny vzťah k rizikovému užívaniu návykových látok, prejavom agresívneho správania a šikanovania
- zvýšenie porozumenia o (zdravotných a sociálnych) dôsledkoch rizikového správania na základe (odborných) objektívnych informácií
- tendenciu uprednostňovať zodpovedné (informované) rozhodnutia s minimalizáciou škodlivého tlaku rovesníkov
- uplatňovanie optimálnych komunikačných zručností
- uprednostňovanie konštruktívneho riešenia (svojich) problémov
- identifikáciu zdrojov odborného poradenstva a podpory

„ Svoju cestu si sami tvoríme, vymýšľame, žijeme. Niekedy zblúdime, zídeme na neschodný chodníček, nájdeme sa v slepej uličke, ale treba nájsť odvahu vrátiť sa a pokračovať vo vytýčenom smere. Na ceste životom nás môžu stretnúť šikana, alkohol, drogy, fajčenie, AIDS, zlí kamaráti, krízy, konflikty, stresy... Najlepšou obranou proti nástrahám života je vybudovať si svoju osobnosť a stále ju zdokonaľovať.“

Hlavné úlohy a ciele prevencie sociálno-patologických javov sú :

- aktívna spolupráca s vedením školy, triednymi učiteľmi a ostatnými pedagógmi a so žiackou školskou radou, oznamovanie aj zárodky šikanovania,
- dôsledná písomná dokumentácia o riešení konkrétnych prípadov šikanovania,
- zvyšovanie odolnosti žiakov voči sociálno-patologickým javom, riešenie modelových situácií šikanovania na hodinách ETV, OBN, triednických hodinách,
- prepojenie školy s preventívnymi, poradenskými a inými odbornými zariadeniami a mimovládnyimi organizáciami zaoberajúcimi sa prevenciou školských sociálno-patologických javov (CPPPaP v Žiline a Bytči, OOPZ Žilina, Mestská polícia v Žiline, Nadácia LÚČ, Krajská knižnica v Žiline, Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiline),
- koordinácia a metodické usmerňovanie preventívnej protidrogovej výchovnej a informačnej činnosti pedagogických pracovníkov v škole,
- využívanie textu pod názvom Školská socializácia a nové výzvy v prevencii,
- pravidelné monitorovanie sociálno-patologických javov dotazníkovou metódou, následne vyhodnocovanie, konfrontovanie a zverejňovanie výsledkov pozorovania uvedených sociálno-patologických javov (na nástenke, informovanie vedenia školy, triednych učiteľov, výchovného poradcu),
- priebežné hodnotenie sociálnej atmosféry v triedach a v škole podmienok pre tvorivú atmosféru, ktorá podporuje pocit bezpečia a motivuje k učeniu v spolupráci s triednymi učiteľmi,
- zabezpečenie ochrany detí pred všetkými formami fyzického alebo psychického násillia, poškozovania, alebo zneužitia, zanedbávania, alebo nedbalého zaobchádzania vrátane sexuálneho zneužívania. V prípade oprávneného podozrenia, že deti sú fyzicky alebo

psychicky týrané, bezodkladne riešenie daného problému s výchovnou poradkyňou školy, ktorá zabezpečí riešenie tohto problému s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny, CPPP aP, lekárom a policajným zborom,

- zvyšovať u žiakov povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti pri prejavoch šikanovania či iného rizikového správania a u pedagogických a odborných zamestnancov ich povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti v prípade jej neriešenia v súlade so smernicou.
- v spolupráci s koordinátorom výchovy k manželstvu a rodičovstvu sa zamerať na prevenciu HIV/AIDS zapojením sa do celoslovenskej školskej kampane Červené stužky (školská relácia, besedy s odborníkmi na danú tému),
- podieľanie sa na tvorbe a realizácii intervenčných a rozvíjajúcich programov (besedy, koncerty, vlastná tvorba žiakov – plagáty, nástenky, prezentácie, atď.) na eliminovanie nežiaduceho správania a realizovanie účinných postupov na riešenie sociálno-patologických javov a kriminality, s cieľom naučiť žiakov niest zodpovednosť za svoje činy (besedy s odborníkmi o trestno-právnej zodpovednosti mládeže),
- posilňovanie výchovy žiakov k zdravému životnému štýlu a realizovanie programov (rôzne športové akcie – volejbal, korčuľovanie, plávanie, turistika – cvičenie na ochranu zdravia a života) na podporu ich zdravia za pomoci učiteľov TSV, zabezpečenie vzdelania v oblasti zdravia a výživy, prevencie stresu a pod. za účasti odborníkov – lekár, CPPP aP, triedni učitelia, atď.,
- realizovanie prednášok, besied s vyškolenými odborníkmi k prevencii extrémizmu,
- v súlade s úlohami **Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023** realizovať besedy s vyškolenými odbornými zamestnancami z CPPP aP o rizikách práce v zahraničí a o prevencii pred neľudským zaobchádzaním, obchodovaním s ľuďmi a otrockou prácou, ako aj preventívne kampane.
- zapojenie jednotlivých PK do preventívnych aktivít cez vedúcich PK (v rámci možností jednotlivých predmetov – slohové práce, vlastná tvorba (poézia, próza), výtvarné práce s danou problematikou, športové aktivity na podporu zdravia),
- vytváranie priaznivého multikultúrneho prostredia na škole (prostredníctvom chápaného a kritického spôsobu štúdia jednotlivých kultúr, napomáhanie žiakom porozumieť iným kultúram),
- informovanie žiakov, ich rodičov, prípadne zákonných zástupcov o činnosti preventívnych, poradenských a iných odborných službách a o preventívnych aktivitách školy v rámci triednických hodín, rodičovských združení, na webovej stránke školy, triedni učitelia, výchovný poradca, koordinátor,
- aktualizovanie nástenky venovanej problematike drogových závislostí, prevencie rasizmu, šikanovania a propagácií zdravého životného štýlu,
- organizovanie rôznych aktivít (oboznámenie sa s Trestným zákonom a základnými informáciami o šikanovaní, drogách – referáty a prezentácie študentov na triednických hodinách) k prevencii drogových a iných závislostí, triedni učitelia,
- vzdelávanie v oblasti prevencie závislostí a iných sociálno-patologických javov podľa ponuky MPC a ďalších subjektov poskytujúcich vzdelávanie pedagógov.

Prevenia šikanovania

Vychádza zo Smernice č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach.

Základným preventívnym opatrením školy je osvojiť si základný princíp „**Sme škola, kde sa šikanovanie netoleruje v žiadnych podobách!**“.

Je dôležité, aby sa s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania ako antisociálneho správania jednotlivcov i skupín oboznámili všetci žiaci na triednických hodinách a tiež je dôležité zvyšovať u žiakov povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti pri prejavoch šikanovania či iného rizikového správania .

Charakteristika šikanovania

- (1) Na účel tejto smernice sa šikanovaním rozumie
 - a) správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie iného žiaka alebo
 - b) úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.
- (2) Podstatou šikanovania je najmä
 - a) úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky,
 - b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
 - c) prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.
- (3) Šikanovanie sa môže prejaviť
 - a) **v priamej forme**, najmä fyzickými útokmi, urážaním, nadávkami, posmechom, zosmiešnením, príkazmi agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzením vecí, vyhrážaním, zastrašovaním, vydieraním, zneužitím osobných údajov, fotografií, šírením nepravdivých informácií alebo kyberšikanovaním alebo
 - b) **v nepriamej forme**, najmä prehliadaním, ignorovaním, zámerným vyčleňovaním z kolektívu alebo nedobrovoľným vystavovaním agresívnym situáciám.
- (4) Kyberšikanovanie je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (najmä telefónu, tabletu, internetu a sociálnych sietí) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania. Kybernetické útoky sú v súčasnosti najrýchlejšie rastúcim typom kriminálnej činnosti v globálnom meradle, učiteľov nevynímajúc. Jednoduché pravidlo znie: „Uvažuj skôr, než klikneš.“
- (5) Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu trestného činu alebo priestupku.
- (6) Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný za trestný čin.
- (7) Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná z dôvodu nízkeho veku nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady škody, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.
- (8) Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin
 - a) neprekazenia trestného činu,
 - b) neoznámenia trestného činu alebo
 - c) ublíženia na zdraví.

Prevenia šikanovania

- (1) Prevenia šikanovania sa zabezpečuje najmä formou
 - a) súčasti výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca v rámci každodenného vyučovania, obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém:
 1. osobný a sociálny rozvoj
 2. mediálna výchova,
 3. multikultúrna výchova,
 4. ochrana života a zdravia,
 5. výchova a vzdelávanie k ľudským právam,
 6. výchova k občianstvu,
 7. boj proti extrémizmu,
 8. výchova k manželstvu a rodičovstvu a

b) súťaží, hier, prednášok alebo diskusií organizovaných školou alebo organizovaných inými relevantnými subjektmi.

(2) Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ priebežne informujú zákonných zástupcov, o preventívnych činnostiach školy. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností. Za efektívnu stratégiu v príslušnej oblasti sa nepovažujú jednorazové činnosti, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastrasovanie.

(3) Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ vopred preveria navrhované preventívne činnosti školy s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu odborných činností, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.

V rámci účinnej prevencie šikanovania je pri príprave a realizácii celoškolskej stratégie dôležité najmä:

- **vytvoriť pozitívnu klímu v škole** – venovať zvýšenú pozornosť budovaniu pozitívnej klímy triedy, školy ako prevenciu šikanovania a iného rizikového správania sa žiakov, venovať pozornosť celokolektívnym riešeniam. Vytvorením príjemného pracovného prostredia, priateľských prístupom učiteľov k riešeniu problémov žiakov eliminovať rizikové správanie žiakov.
- **realizovať úzku spoluprácu** medzi žiakmi, zamestnancami školy a rodičmi a jasne vymedziť možnosti oznamovať aj zárodky šikanovania – pravidelne na triednych rodičovských združeniach sa uvedenej problematike venovať.
Pri podozrení na šikanovanie žiaka je potrebná spolupráca vedenia školy, koordinátora prevencie, výchovného poradcu, odborníkov z CPPPaP, tak s rodinou obeť ako aj rodinou agresora. Pri pohovore s rodičmi majú dbať pedagogickí zamestnanci na taktný prístup a najmä na zachovanie dôvernosti informácií,
- **monitoring** – monitorovať a odhaľovať negatívne javy v správaní žiakov a príznaky šikanovania využívaním rôznorodých diagnostických nástrojov; odhaľovať zdroje rizikového správania a sociálno -patologických javov a uplatňovať účinné prostriedky na ich elimináciu. Koordinátor pravidelne monitoruje atmosféru v škole metódou dotazníka, v prípade kladných odpovedí o šikanovaní okamžite informuje vedenie školy a dáva návrhy a opatrenia na riešenie situácie – zorganizuje besedu v triedy, kde sa vyskytli kladné odpovede s odborníkmi z CPPPaP, prípadne zvolá mimoriadne rodičovské združenie a spolu s rodičmi rieši problém,
Po uvedených opatreniach v časovom slede zopakuje monitoring pre zistenie účinnosti opatrení.
Koordinátor v spolupráci s výchovným poradcem vedie písomné záznamy o riešení konkrétnych prípadoch šikanovania,
- **zabezpečiť** zvýšený dozoru pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení i v čase mimo vyučovania žiakov v súlade s pracovným poriadkom,
- **informovať** pedagogických zamestnancov, bezodkladne aj zákonných zástupcov žiakov o výskyte problémového javu v správaní žiaka.
- informovať o tom, čo robiť v prípade, keď sa dozvedia o šikanovaní, kontakty a telefónne čísla na inštitúcie, ktoré sa problematikou šikanovania zaoberajú sú umiestnené na nástenke výchovného poradcu,
- **spolupracovať** s odborníkmi z príslušného centra pedagogicko-psychologickej poradne a prevencie, prípadne pedagogicko-psychologickej poradne, resp. ďalšími odbornými pracoviskami poradenských a preventívnych služieb v regióne, CPPPaP v Bytči, Nadácia LÚČ, Mestská polícia v Žiline, OOPZ Žilina – preventisti, Žilinská knižnica, Regionálny úrad verejného zdravotníctva. Zvyšovať u žiakov povedomie o trestnoprávnej

zodpovednosti pri prejavoch šikanovania či iného rizikového správania a u PZ a OZ ich povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti v prípade jej neriešenia v súlade so smernicou.

- **zaangažovať** do riešenia a prevencie šikanovania aj žiacku školskú radu,
- **organizovať** pre žiakov výchovné koncerty, besedy, športové aktivity, organizovať kultúrne podujatia, ktoré sú zamerané proti šikanovaniu a násiliu, prostredníctvom školského rozhlasu informovať žiakov o aktivitách, ktoré sú zamerané na prevenciu, organizovať výtvarné aktivity, zúčastňovať sa vernisáži zameraných na prevenciu sociálno-patologických javov.

Metódy riešenia šikanovania

(1) Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba zostavuje tím zamestnancov školy, ktorý navrhuje a zabezpečuje odborný postup pri riešení šikanovania.

- (2) Riaditeľ školy alebo ním poverená osoba pri zisťovaní a preverovaní šikanovania najmä
- a) zabezpečí bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí,
 - b) zabezpečí dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie,
 - c) vykonáva opatrenia na zabránenie novej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania,
 - d) preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
 - e) zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
 - f) zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych rozhovorov alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami,
 - g) uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s koordinátorom informatizácie alebo externým expertom,
 - h) kontaktuje vo vzťahu k obeť, agresorovi a svedkovi šikanovania,
 - i) zákonných zástupcov,
 - j) kontaktuje miestne príslušné centrum,
 - k) zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej metódy,
 - l) vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania,
 - m) zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov,
 - n) ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu.

Opatrenia na riešenie šikanovania

- (1) Opatreniami na riešenie šikanovania pre obeť a jej zákonných zástupcov sú najmä
- a) odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť,
 - b) zabezpečenie skupinového intervenčného programu v spolupráci s centrom,
 - c) zaistenie bezpečia obeť,
 - d) zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní.
- (2) Opatreniami na riešenie šikanovania pre agresora a jeho zákonných zástupcov sú najmä
- a) odporúčanie zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť centra,
 - b) preloženie agresora do inej triedy alebo do inej výchovnej skupiny, ak je agresor schopný stále ohrozovať svoje okolie,
 - c) uloženie opatrenia vo výchove.
- (3) Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie, alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeť bezodkladne poskytnúť pomoc.

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov

Pri prevencii je veľmi dôležitá spolupráca rodičov a školy.

- (1)) Pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, koordinátor prevencie, výchovný poradca, ďalší pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci s rodinou obete a s rodinou agresora .
- (2) Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonným zástupcom obete, agresora alebo svedka najmä na zachovanie dôvernosti informácií.
- (3) Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo do liečebno- výchovného sanatória.
- (4) O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.

Komunikácia školy a rodiny pri prevencii

Najdôležitejšie je, ak rodičia chápu jej význam, poznajú jej obsah a akceptujú „pravidlá hry“ (postup riešenia problémov a vyskytnutých prípadov, opatrenia, možnosti pomoci, tresty). Škola venuje náležitú pozornosť získavaniu rodičov tým, že ich podrobne informuje o cieľoch a konkrétnych plánoch školy v tejto súvislosti a motivuje ich k spoločnému postupu a zodpovednosti.

Rodičia očakávajú od školy:

- škola bude bezpečným miestom, kde nebudú dostupné alkohol, cigarety a drogy,
- rodičom poskytne informácie o prevencii a poradí im, kde hľadať pomoc,
- bude dbať na kvalitné vzdelávanie, zdravý spôsob života,
- bude používať postupy, ktoré majú zmysel a sú účinné,
- bude s rodičmi v stálom kontakte.

Škola od rodičov očakáva:

- rodičia vytvoria svojim deťom také podmienky, aby chodili do školy pripravení na vyučovanie,
- budú mať prehľad, ako a s kým trávajú ich deti voľný čas,
- rodičia podporia prácu pedagógov, ich autoritu a prípadné nedorozumenia budú riešiť priamo v škole.

Aktualizované a doplnené pokynmi MŠVVaŠ SR: Sprievodca školským rokom 2023/2024

Priority/odporúčania

- a. Pri realizácii preventívnych činností školy sa odporúča spolupráca centrami poradenstva a prevencie, ktorá by mala byť vnímaná ako integrálna súčasť školských aktivít.
- b. Podporovať zapájanie sa PZ a OZ a mládeže do akreditovaných vzdelávacích programov zameraných na prevenciu sociálno-patologických javov, protidrogovú prevenciu, prevenciu kriminality a odborných pracovísk poradenských a preventívnych služieb v regióne (kontakty na krajských koordinátorov prevencie kriminality)
- c. Vopred preveriť ponúkané aktivity a programy prevencie (v prípade potreby aj na cirkevnom odbore Ministerstva kultúry SR a občianskom združení Integra – Centrum prevencie v oblasti siekt, ktorá sa venuje prevencii v oblasti zhubných kultov a siekt a

pôsobenia psychickej manipulácie, s cieľom zabrániť poskytovaniu alebo sprístupňovaniu informácií, ktoré by mohli viesť k rôznym formám intolerancie.

- d. Poskytnúť rodinám žiakov, u ktorých sa vyskytli prejavy rizikového správania, stali sa obeťami násilia, prejavujú samovražedné sklony (či už v škole alebo doma), príp. majú iný problém, kontakt na regionálne centrá poradenstva a prevencie

TERMINOVANÝ HARMONOGRAM PRIMÁRNEJ PREVENIE SOLIÁLNO-PATOLOGICKÝCH JAVOV NA ŠKOLSKÝ ROK 2023/2024

September:

- Vypracovať harmonogram primárnej prevencie sociálno-patologických javov na školský rok 2023/2024
Z: koordinátor
- Skontaktovať sa s CPPPpP v Žiline a Bytči, Krajskou knižnicou v Žiline, Nadáciou LÚČ, OOPZ v Žiline – odbor protidrogovej prevencie, Mestskou políciou v Žiline, Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Žiline, Mestským úradom v Žiline
Z: koordinátor
- Na triednických hodinách oboznámiť žiakov so školským poriadkom (zvýrazniť problém šikanovania a jeho riešenie), so Smernicou č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach
Z: triedni učitelia
- Na triednických hodinách oboznámiť žiakov so Zákonom č. 87/2009 Z. z. na ochranu nefajčiarov v podmienkach školy
Z: triedni učitelia
- Aktualizovať nástenku zameranú na problematiku prevencie drogových závislostí, rasizmu, šikanovania a propagáciu zdravého životného štýlu
Z: koordinátor
- Priebežne propagovať v priestoroch školy boj proti šikanovaniu formou (letákov, bleskoviek a iných propagačných materiálov), ktoré upozorňujú na problém šikanovania a informujú o spôsobe, ako sa žiaci majú brániť
Z: koordinátor
- Tvorba plagátov s protidrogovou tematikou, ktoré sa zúčastnia súťaže o najlepší plagát
Z: koordinátor, Mgr. Marková
- Zúčastniť sa akcie Deň zdravia, ktorú organizuje Mestský úrad v Žiline so žiakmi 2. a 3. ročníkov
Z: koordinátori

Október

- Oboznámiť rodičov o preventívnych aktivitách realizovaných v rámci primárnej prevencie a o možnostiach odbornej pomoci
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Na triednych rodičovských združeniach informovať rodičov o opatreniach proti šikanovaniu (vnútorný poriadok školy, letáky proti šikanovaniu, schránka dôvery)
Z: triedni učitelia, koordinátor
- **Monitorovať šikanovanie** na škole formou dotazníka, žiaci všetkých ročníkov
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Vyhodnotiť a interpretovať výsledky prieskumu zameraného na šikanovanie
Z: koordinátor, triedni učitelia

- Besedy na tému „ **Tolerujeme sa navzájom, šikanovanie, trestno-právna zodpovednosť mládeže**“ šikanovanie a vydieranie začiatok trestnej činnosti podľa § 235, 237 pre žiakov **1. ročníkov** v spolupráci s pracovníkmi CPPPaP v Bytči
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Európsky týždeň boja proti drogám – besedy
Z: triedni učitelia
- Návšteva Múzea holokaustu Sereď – autentické miesto viažuce sa k tragickému obdobiu riešenia židovskej otázky na Slovensku počas II. svetovej vojny, je dôležité, aby mladí ľudia poznali históriu, ktorá im pomôže vyvarovať sa chýb z minulosti, výber žiakov z tried
Z: koordinátor, učiteľky OBN, DEJ

November:

- „**Študentská kvapka krvi**“ pri príležitosti sviatku 17. novembra, darovanie krvi s vybranými žiakmi
Z: koordinátor
- 20. november - **Medzinárodný deň bez fajčenia**, relácia do rozhlasu, besedy na triednických hodinách „**Fajčenie už nie je moderné**“
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Besedy na tému „ **Tolerujeme sa navzájom, šikanovanie, trestno-právna zodpovednosť mládeže**“ šikanovanie a vydieranie začiatok trestnej činnosti podľa § 235, 237 pre žiakov **1. ročníkov** v spolupráci s pracovníkmi CPPPaP v Bytči
Z: koordinátor, triedni učitelia
- **Monitorovať šikanovanie** formou dotazníka v triedach, kde sa šikanovanie vyskytlo
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Vyhodnotiť a interpretovať výsledky prieskumu
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Školské kolo „**Olympiáda ľudských práv**“ žiaci **1. až 4. ročníkov**
Z: Mgr. Urbanová

December:

- **Monitorovať postoje žiakov k drogám** formou dotazníka, žiaci všetkých ročníkov
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Vyhodnotiť a interpretovať výsledky prieskumu zameraného na drogy
Z: koordinátor, triedni učitelia
- 1. december – **Svetový deň boja proti AIDS (WHO)**, účasť na kampani **Červené stužky**, ktorá sa koná 1. decembra pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS – v spolupráci s koordinátorom výchovy k manželstvu a rodičovstvu, relácia do rozhlasu, beseda s lekárom v rámci prevencie HIV/AIDS
Z: koordinátori
- 10. december – **Medzinárodný deň ľudských práv**, relácia do rozhlasu
Z: koordinátor, Mgr. Urbanová
- Návšteva sezónnych podujatí (koncert) realizovaných pri príležitosti vianočných sviatkov (všetci študenti)
Z: koordinátor, triedni učitelia

- „**Čas Vianoc**“ – vianočné zvyky, tradície, životné hodnoty, výzdoba tried, nástenky (súťaž medzi triedami)
Z: koordinátor, žiacka školská rada, tr. učitelia
- Beseda zameraná na prevenciu **extrémizmu** pre žiakov **3. ročníkov**
Z: koordinátor, výchovný poradca

Január:

- Priebežne poskytovať poradenstvo pre rodičov zamerané na informácie a rady, ak ich dieťa užíva drogy
Z: koordinátor
- Vyhodnotiť prácu koordinátora prevencie sociálno-patologických javov za **1. polrok** šk. roku 2023/2024
Z: koordinátor

Február:

- Beseda na tému „**Obchodovanie s ľuďmi**“ pre žiakov **3. a 4. ročníkov** v spolupráci s CPPPaP v Bytči
Z: koordinátor
- Beseda na tému „**Kyberšikana**“ pre žiakov **2. ročníkov** v spolupráci s pracovníkmi CPPPaP v Žiline
Z: koordinátor
- „**Valentínska kvapka krvi**“ – darovanie krvi s vybranými žiakmi
Z: koordinátor

Marec:

- Beseda na tému „**Neznalosť zákona neospravedlňuje**“ pre žiakov tých tried, kde sa šikanovanie vyskytlo v spolupráci s Mestskou políciou v Žiline a pracovníkmi CPPPaP v Bytči
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Beseda na tému „**Kyberšikana**“ pre žiakov **2. ročníkov** v spolupráci s pracovníkmi CPPPaP v Žiline
Z: koordinátor
- Návšteva koncertu s antidiskriminačnou a protidrogovou tematikou, všetci žiaci
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Tvorba plagátov na témy: „**Drogy**“ a „**Zdravý životný štýl**“
Z: koordinátor, Mgr. Marková,

Apríl:

- 7. apríl – **Svetový deň zdravia (WHO)**, beseda do školského rozhlasu
Z: koordinátor, žiacka školská rada
- Besedy na tému „**Drogy, trestno-právna zodpovednosť mládeže**“ pre žiakov **3. ročníkov** v spolupráci s Mestskou políciou v Žiline
Z: koordinátor
- Beseda na tému „**Zdravie, zdravý životný štýl**“ pre žiakov **1. ročníkov** – Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiline
Z: koordinátor
- Návšteva koncentračného tábora Auschwitz a Birkenau. Sprístupniť žiakom autentické zachované priestory koncentračného tábora Oswiecim a Březinky.

Z: koordinátor, učiteľky OBN, DEJ

Máj:

- Priebežne sa venovať žiakom, ktorí potrebujú pomoc pri riešení ich problémov
Z: koordinátor, triedni učitelia
- **Monitorovať šikanovanie** formou dotazníka – žiaci **1. ročníkov**
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Vyhodnotiť a interpretovať výsledky prieskumu zameraného na šikanovanie
Z: koordinátor
- 10. máj – **Svetový deň – Pohybom ku zdraviu**, relácia do školského rozhlasu
Z: koordinátor, žiacka školská rada
- Prezentovať a vyhodnotiť plagáty na témy: „**Drogy**“ a „**Zdravý životný štýl**“. Táto akcia je zameraná na vyjadrenie názorov našich žiakov na danú problematiku. Najlepšie práce sa zúčastnia súťaže o najlepší plagát počas **Dní nádeje** organizovaných Nadáciou LÚČ a celosvetovej súťaže „**Prečo som na svete rád/a?**“
Z: Mgr. Marková
- **Turistický pochod** do prírody, všetci žiaci. Akcia je zameraná na podporu zdravého životného štýlu a spoznávanie okolia Žiliny
Z: koordinátor, triedni učitelia
- 31. máj – **Svetový deň bez tabaku**, relácia do školského rozhlasu
Z: koordinátor

Jún:

- **Monitorovať šikanovanie** formou dotazníka v triedach, kde sa šikanovanie vyskytlo
Z: koordinátor, triedni učitelia
- Vyhodnotiť a interpretovať výsledky prieskumu
Z: koordinátor
- 26. jún – **Medzinárodný deň boja proti drogovej závislosti a nezákonnému obchodovaniu s drogami**, relácia do školského rozhlasu
Z: koordinátor, žiacka školská rada
- Poskytovať aktuálne informácie a materiály žiakom, ktorí prejavia záujem o danú problematiku. Z: koordinátor
- **Turistický pochod** Hradisko žiaci 1., 2. a 3. ročníkov. Akcia je zameraná na podporu zdravého životného štýlu
Z: koordinátor, učitelia TSV
- Vyhodnotiť prácu koordinátora za **2. polrok** šk. roku 2023/2024
Z: koordinátor

Odporúčané webové stránky pre žiakov a rodičov

V priestoroch školy, na nástenke zverejnenie odkazov na linky pomoci:

- linka detskej dôvery: <https://www.linkadeti.sk/domov>,
- linka dôvery: Nezábudka <https://www.dusevnezdravie.sk/linky-pomoci>,
- linky dôvery <https://ipcko.sk>, <https://www.stalosato.sk/>, <http://nenormalne.sk>,
- linka detskej istoty: <http://www.ldi.sk>,
- e.online poradňa (LIVECHAT) pomoci obetiam trestných činov, ktorej ikonka sa nachádza vpravo spodnom rohu na stránke www.prevenciakriminality.sk.

Organizácie

zaoberajúce sa kybernetickou bezpečnosťou pri zvyšovaní povedomia u žiakov o počítačovej kriminalite:

DigiQ, OZ Preventista, Bud' safe online, Hrdinovia Internetu

Ďalšia podpora:

- Služby **Národného centra kybernetickej bezpečnosti SK-CERT**
- **Odpišeme Ti** – linka detskej istoty pre deti a mladých ľudí – obeť šikany. Možnosť volať anonymne na bezplatné telefónne číslo **116 111**
- **Poradňa IPčko** – bezplatná pomoc, internetová linka dôvery pre mladých
- **Národná linka pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi, 0800 800 818** – odborne vyškolení operátori poskytujú preventívne informácie, ale dokážu aj adekvátne zareagovať, ak by išlo o volanie potenciálnej obeť obchodovania s ľuďmi.

Kontakt na krajského koordinátora prevencie kriminality

Mgr. Michaela Mikulíková

Okresný úrad Žilina,
Vysokoškolákov 8556/33B,
010 08 Žilina
041/733 56 04

Organizácie a inštitúcie, s ktorými spolupracujeme:

OOPZ v Žiline – Oddelenie protidrogovej prevencie	Práporčík Marek Belaník	0961402116 0961403706, marek.belanik@minv.sk
Mestská polícia v Žiline	p. Benická	0415624986, 0415621166
CPPPaP v Žiline	Mgr. Zimenová	0417234689
CPPPaP v Bytči	Mgr. Hofericová	0911252989
Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiline	MUDr. Fialová	0417233843
Nadácia LÚČ		0417234993
Krajská knižnica v Žiline	p. Zurovacová	0417232765

V Žiline, 14. 9. 2023

Vypracovala: Mgr. Helena Bohovičová

koordinátor sociálno-patologických javov